

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓

วัตถุกุศลของพระกรรมฐาน

นี่อายุ ๘๘ อย่างมา ๒ เดือนกับ ๙ วัน วันนี้วันที่ ๒๑ เราเกิดวันที่ ๑๒ สิงหาคม นี่
กันยา ๘๘ ปีกับ ๒ เดือนแล้ว ความเหนื่อยเป็นประจำแล้วเวลานั้นนะ ไม่ว่าจะยืนจะ
เดินจะนั่งจะนอน ความเหนื่อยนี้ติดตัวแล้ว เริ่มมีประจำแล้ว อยู่เฉย ๆ ก็เหนื่อย แต่
ก่อนเวลาเรากระดิกพลิกเพลงเคลื่อนไหวไปไหนมาไหน จะรู้สึกเหนื่อย เตี้ยวนี้อยู่เฉย
ๆ ก็เหนื่อย ๘๘ นี่เหนื่อยแล้วว่าจะไม่พูดอะไรก็จำเป็นให้ได้พูดอยู่นี้แหละ เกี่ยวกับ
พระกับเณรทั้งวัดทั้งวาปี วันนี้ผมเหนื่อยมากจริง ๆ ไม่อยากพูดอะไรเลย แต่ก็จำเป็น

ด้านวัตถุกุศลเป็นสำคัญมาก เป็นอันตรายต่อ เฉพาะอย่างยิ่งต่อจิตตภาวนาของ
พระ ต่อพระกรรมฐานของเรา วัตถุนั้นเคลื่อนไหวไม่รู้เนื้อรู้ตัวเลยว่าวัตถุนั้นคือตัวภัย ถือเป็น
เป็นความสะดอกสบายทุกสิ่งทุกอย่างไปหมดด้วยกัน กิเลสนี้แฝงไปตลอดเวลา ไม่ว่า
สถานที่อยู่ที่กินที่หลับที่นอน เรื่องกิเลสนี้จะแฝงไป ๆ ธรรมชาติแท้ ๆ ท่านไม่มีอะไร
ท่านไม่ยุ่งนะ วัตถุนั้นท่านไม่ยุ่ง คิดดูซิ ไล่เข้ารกขุมลุ่มไม้ นั่นเห็นไหมล่ะ ถ้าวัตถุก็นั้น
อย่างนั้นไปเสีย ไม่ได้วัตถุหุรหุราฟุฟ่าทุกอย่างเต็มบ้านเต็มเมืองเหมือนทุกวันนี้
นะ ในวัดโนวนานี้ไม่ต้องพูดละ เป็นส้วมเป็นถ่านของกิเลสทั้งหมดเลย พูดให้ชัดเจนตาม
อรรถตามธรรมตามความรู้สึก ได้พิจารณาและปฏิบัติมาอย่างนี้

มันไม่ได้คุ้นนะกับวัตถุนั้น มันเห็นว่าเป็นตัวภัยตลอดเวลา ธรรมแท้เป็นอย่างนั้น
ไม่คุ้นกับสิ่งเหล่านี้ สิ่งที่มีพอมือเป็นพอบไป อาศัยเป็นกาลเป็นเวลาเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่า
นั้นแหละ นั่นละคือธรรม ไล่แบบหุรหุราฟุฟ่าฟุ่มเฟือย ลืมเนื้อลืมตัว เอาวัตถุกุศลนั้น
เป็นอารมณ์ของใจไปเสีย แทนที่จะดูหัวใจตัวด้วยสตินี้ไม่มี นี่เลวลงขนาดนั้นละพระ
กรรมฐานเรา มันขวางตลอดเวลานะ ผมไม่พูดเลย ๆ เพราะฉะนั้นในกุฎิผมจะเอาอะไร
ไปหุรหุราฟุฟ่าไม่ได้ ผมปาเข้าป่าหมด มีแต่เรื่องของกิเลส ในส้วมในถ่านตบแต่งเสีย
โถ เครื่องทำความสะอาดในถ่านก็ไม่ทราบก็เครื่องก็อย่าง นี่เรื่องของกิเลสทั้งนั้นนะ

ที่ไหน ๆ รอบตัวมีแต่เรื่องของวัตถุ ๆ จิตตภาวนาไม่มี นี่สำคัญมากนะ โถ จน
จะดูไม่ได้ ผมพูดจริง ๆ คือมันเห็นชัดขนาดนั้นนะ แต่ธรรมะรู้เห็นไม่ได้เหมือนโลก ไม่
อยากพูดอยากคุยอยากโอ้อวด ไม่มี มีก็เหมือนไม่มี ไม่ผลักไม่ดันไม่กดไม่ถ่วง
เรียกว่าพอดีตลอดเวลา จึงเรียกว่าธรรม ไม่กวนใจคือธรรม ถ้ากิเลสแล้วกวนทั้งนั้น
แหละ กวนตลอดเวลา มีมากมีน้อยกวนตลอดเวลา นี่คือกิเลส ถ้าธรรมแล้วไม่กวน รู้
มามากน้อยก็รู้้อย่างนั้นแหละ ไม่กวนนะ

วันนี้ก็เพลียมากตั้งแต่ตื่นนอนขึ้นมา งานการตลอดเวลาเลย พักเที่ยงชั่วระยะ นิดหน่อย จากนั้นก็มีแต่แขกแต่คนยุ่งเหยิงวุ่นวาย ผมทนเอานะ จิตเรามันไม่มีสิ่งเหล่านี้เลยพูดให้มันตรง ๆ ในสามแดนโลกธาตุนี้ไม่มีอะไรเข้ามาผ่านในหัวใจนี้เลย โลงหรือว่าง สุญญโต โลภ อเวกขสุสุข เป็นหลักธรรมชาติของใจนี้ ว่างเปล่า ว่างเปล่าของดินฟ้าอากาศ กับว่างเปล่าของจิตที่สิ้นกิเลสนี้ต่างกันมากนะ ว่างเปล่าของจิตที่สิ้นกิเลสโดยประการทั้งปวงแล้ว ทั้งว่างทั้งอัสจรรย์เลยคาดเลยหมายทุกอย่าง ว่างของดินฟ้าอากาศเราก็เห็นด้วยกันทุกคนเป็นของแปลกอะไร ว่างไม่ว่างมันก็มีของมันอยู่อย่างนั้น แต่ส่วนว่างทางด้านจิตใจไม่มีอะไรยุ่งเหยิงก่อกวนนี้ นอกจากว่างอย่างนั้นแล้วยังว่างด้วยความเลิศเลอไปอีก หาที่เปรียบไม่ได้เลย

นี่ละโลกไม่เห็นธรรมชาติอันนี้ พระพุทธเจ้า พระอรหันต์เท่านั้นท่านเห็นท่านรู้ พวกเราไม่เห็นไม่รู้ซึ้ง จึงให้กิเลสเข้าไปติดลตาอยู่ในหัวใจตลอดเวลา ตลตาภิเลสไม่เล็กคือหัวใจของสัตว์โลกนั้นแล ตีตลตาอยู่ตลอดเวลา ตีหัวใจของสัตว์โลก ดูซิว่าโลกนี้โลกไหนที่พอปลงพอวางพอสะตวกสบายได้ มันไม่มี ถ้ากิเลสยังไม่ว่างจากใจ มีมากมีน้อย กวนตามส่วนของมันนั้นแล ไม่มีเสียเลยนั้นละไม่มีอะไรกวน นั้นละท่านว่า สุญญโต โลภ อเวกขสุสุข นอกจากว่าว่างอันนั้นแล้ว ยังเป็นของอัสจรรย์จากความว่างนั้นอีก ไม่ใช่ว่างเฉย ๆ ผิดกันอย่างนั้นนะ

นี่พากันมาทุกวัน ๆ หนาแน่นขึ้น พอออกพรรษาแล้วจะหลังไหลเข้ามาจะหนักอีกนะ ผู้ทำข้อวัตรปฏิบัติประจํานี้หนักมากก็มี ผู้ที่เป็นซุงทั้งท่อนที่กิดขวางหมู่เพื่อนอยู่นี้ก็มี นี่ละเรื่องของกิเลสกับธรรมมันรบกันอยู่ตลอดเวลา ในพระในเณรที่รวมกันอยู่ และในหัวใจของพระแต่ละดวง ๆ นั้น มันกวนมันยุมันแหย่มันทำลายตัวเองแล้วก็แยกออกไปกิดขวางคนอื่นให้เดือดร้อนไปตาม ๆ กัน ผู้เป็นอรรธเป็นธรรมเลยจะตาย เพราะพวกนี้ไม่มีราคําราคา ไม่รู้จักหนักจักเบา ไม่รู้จักผิดจักถูก มันก็ดมันขวางได้ตลอดเวลา ผู้ที่มีอรรธมีธรรมก็ลำบากลำบาก

ข้อวัตรปฏิบัติไม่ทราบเป็นยังไง นี่ละอันหนึ่ง ผมเคยผ่านมาแล้วอยู่กับครูบาอาจารย์ จนถึงขั้นเข็ดขั้นหลาบดูแลหมู่เพื่อนแทนพ่อแม่ครูจารย์ เพื่อได้รับความสะตวกสบายในองค์ท่านเอง ที่เป็นร่วมโพธิ์ร่วมไทรให้ความร่วมเย็นแก่บรรดาพระเณรทั้งหลาย ไม่อยากให้มีอะไรกระทบกระเทือนท่าน เราจึงพยายามรักษาหมู่เพื่อนให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยตลอดเวลา นี่ละที่ได้เห็นเหตุการณ์เกี่ยวกับพระกับเณรนี้ โอ้ย เก้ง ๆ ก้าง ๆ เหมือนซุงทั้งท่อน กิด ๆ ขวาง ๆ ทุกแบบทุกฉบับ ทิฐิมานะก็ไม่มีใครเกินพระเกินเณรนะ มันก็กระทบกระเทือนกันตลอดเวลา ที่นี้เวลามาวัดป่าบ้านตาดนี้ กิเลส

มันอยู่หัวใจของพระทุกองค์ แล้วจะไม่ให้มีเรื่องเหล่านี้เข้ามาขัดมาแย้งมาก่อวณกันได้อย่างไร ผู้หนักก็หนักมากนะ ผู้เบา-เบาจนหมดราคาเลย มีเยอะในวัดเรานี้

อยู่สบายกินสบายนอนสบาย ไม่ได้คิดถึงหัวใจของใครเลย มีอยู่เยอะนะ อันนี้จะทำให้เป็นความลำบากลำบาก แก่ผู้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติหน้าที่การงานข้อวัตรปฏิบัติ ผู้หนักหนักมากนะ ผู้เบามันเลยเบาไปแล้ว

การบำเพ็ญภาวนาไม่เอาจริงเอาจึงไม่ได้นะ อย่ามาทำทะเลาะ ๆ แหละ ๆ ให้เห็นนะ กิเลสไม่ใช่ของเล็กน้อย ไม่ใช่ของจะชำระมันง่าย ๆ นะ เหนียวแน่นมันคงไม่มีอะไรเกินกิเลส ละเอียดแหลมคมก็ไม่เกินกิเลส ถ้าธรรมไม่เห็นว่ามันแล้วจะมองไม่เห็นมันได้เลย มีตั้งแต่กิเลสเต็มตัว ๆ เติบจนกรรมก็สร้างเรื่องราวอยู่ภายในใจนั้นแหละ กิเลสสร้างแต่เรื่องราว ธรรมระงับดับเรื่องราว สติธรรม ปัญญาธรรม ก็ไม่มีในใจละชิ จะเอาอะไรมาระงับดับได้ ก็ปล่อยให้แต่กิเลสสร้างเรื่องราว เป็นพินเป็นไฟเผาหัวใจอยู่ตลอดเวลาเรื่อยมาและเรื่อยไปอย่างนี้

นี่กรรมฐานจะแคบเข้า ๆ นะ พระกรรมฐานเราก็จะตื่นตามโลกตามสงสารตามความนิยมของกิเลสไปหมด ด้านวัตถุละสำคัญ เออะอะก็สร้างนั่นสร้างนี่ แหม มันชัดจริง ๆ นะกับเรา ศาสนาท่านก็สอนเอาไว้แล้ว ไม่มีวัตถุใดที่จะเข้าไปยุ่งเหยิงวุ่นวายกับการภาวนาของพระในครั้งพุทธกาล ตำรับตำรามืออยู่เห็นด้วยกันทุกคน นี่ก็ถึงตำรับตำรามากางมาดูมาปฏิบัติ แล้วเจ้าของก็เป็นความสะดอกมาเพราะการไม่ยุ่งเหยิงวุ่นวายกับสิ่งภายนอก มีแต่ชำระจิตใจโดยถ่ายเดียวเท่านั้น เอากันทั้งวันทั้งคืนยืนเดินนั่งนอนไม่มีหยุดมียังตลอดมาเลย หนักมากทีเดียว จึงได้เห็นเรื่องของกิเลสว่ามันเก่งขนาดไหน เมื่อเราตั้งความพยายามอยู่ก็เห็นกันจนได้แหละ เรื่องของกิเลสมันหนีธรรมไปไม่ได้แหละ

ถ้าสติธรรมเป็นต้นไม่มีในใจเลยแล้ว เท่านั้นแหละ เหมือนซุงทั้งท่อน อยู่ไปกินไปวันหนึ่ง ๆ ดินฟ้าอากาศนับไป นับมันอะไร ประสามัดกับแฉ่งมันมีมากก็กัปกักลิปี่เงื่อนตันเงื่อนปลายมันอยู่ที่ไหนของความมืดแฉ่งไม่เห็นมี มันมีมาอย่างนี้ตลอดไป ตื่นมันหาอะไร เดือนนั้นเดือนนี้ ปีนั้นปีนี้ สถานที่นั้นที่นี้ มันก็เคยมีมาตั้งเดิมเช่นเดียวกันอีก ก็ไปตื่นหาอะไร สิ่งที่มันกวนหัวใจนั้นนะมันกวนอยู่ตลอดเวลา ให้ได้รับความทุกข์ ความเดือดร้อน ถ้ามีสติก็จับกันได้รู้กันได้ แก้ไขตัดแปลงกันได้ ถ้าไม่มีแล้วตายทิ้งเปล่า ๆ

นี่ผมก็แก่ไปทุกวัน ๆ จวนตายเข้าไปเท่าไรยังเป็นห่วงหมู่เพื่อนมากเข้าไปโดยลำดับ เวลานี้สายกรรมฐานทั้งหลาย รวมในสายพ่อแม่ครูจารย์มันนี่ก็รู้สึกจะมารวมอยู่ในจุดผมจุดเดียวนี้ เรียกว่าเป็นผู้มีอายุพรรษาแก่กว่าเพื่อน และการได้ยินได้ฟังกับครู

บาอาจารย์นี้ หมู่เพื่อนก็คงเข้าใจกันแล้ว ยกให้เลยว่า เราเคยได้ศึกษาอบรมกับครูบาอาจารย์มา เรื่องจึงมารวมอยู่กับผม เมื่อรวมอยู่กับผมแทนที่จะนำไปเป็นคติเครื่องเตือนใจตัวเองให้เป็นความดีขึ้นแก่ตัวนี้ กลับจะไม่เป็นนะ ก็คิดไปอย่างนั้นแหละ อยู่ไป เช่อ ๆ ซ่า ๆ ไป

วัตถุลำคัญมากนะ โห้ เป็นข้าศึกมากต่อการบำเพ็ญ มีมาทุกแบบในเรื่องของกิเลส มันแฝงฤทธิ์ขึ้นมาตลอด ๆ แต่เราไม่รู้ว่ามันแฝงฤทธิ์ มันสร้างความยุ่งเหยิงวุ่นวาย สร้างความเห่อเหิมให้หัวใจของพระกรรมฐานเรา ให้ติดตันไปกับสิ่งเหล่านี้ ไปที่ไหนถือการก่อการสร้างวัตถุเป็นของสำคัญยิ่งกว่าการภาวนา สำคัญมากตรงนี้จะกรรมฐานเราก้าวไม่ออกและไม่ได้เรื่องได้ราวก็เพราะเหตุนี้เอง

ดูหัวใจเจ้าของเท่านั้นละสำคัญ ดูอะไรกับสิ่งเหล่านั้น มันคิดเรื่องอะไร สติจ่ออยู่ตลอดเวลา ทุกข์ก็ทุกข์เถอะ ทุกข์ด้วยการตั้งสติ เพื่อจะระงับดับพินดับไฟภายในหัวใจคือกิเลส ไม่ได้เป็นทุกข์เสียหายอะไรเลย แต่ทุกข์เพราะกิเลสเหยียบย่ำทำลายไม่มีต้นมีปลาย จะตลอดไปเลย ล่มจมไปเรื่อย ๆ อย่างนั้น แต่ทุกข์เพราะความเพียรเราที่จะฟาดหัวกิเลสให้ขาดสะบั้นลงไป สร้างความสุขขึ้นมาในลำดับแห่งความทุกข์จากความเพียรนั้น นี่เป็นของสำคัญมาก ควรพิจารณากันให้มาก

โห้ ดูพระเราจนจะดูไม่ได้นะเวลานี้ ไม่ว่าจะดูท่านดูเรามันพอ ๆ กัน เอาผ้าเหลืองคลุมหัวโล้นแล้วใครเขาก็ไม่กล้าตำหนิติเตียน เขากลัวบาป เขาเห็นแก่ผ้าเหลือง เรายิ่งสนุกทะนงตัว ลืมเนื้อลืมตัว โอ้อำฟูฟ่าวว่าเป็นพระ ๆ ยิ่งได้ยศถาบรรดาศักดิ์สูงเข้าไปเท่าไร ยิ่งเป็นบ้าเข้าไปอีก ดินเหนียวติดหัวก็ว่าตัวมีหงอนเข้าไปละ นี่ละเดี๋ยวนี้มันมีแต่พระดินเหนียวติดหัวนะ เสกสรรปั้นยอตั้งแต่เริ่มต้นว่าเราเป็นพระ ก็ดินเหนียวติดหัวเข้ามาแล้ว จากนั้นก็ขยับขึ้นไปเรื่อย ๆ เป็นใหญ่เป็นโต เลยเอาความดีความดีไปให้อยู่กับชื่อกับเสียงไปเสีย ด้วยความเสกสรรปั้นยอไปเสียหมด ความจริงแล้วไม่มีภายในใจ คือการปฏิบัติตัวให้เป็นคนดี มีสติตั้งความระมัดระวังประจำตน ไม่ค่อยมีนะเวลานี้ เลยเอาความดีจากชื่อจากเสียงไปอย่างนั้นละ

ประสาชื่อตั้งเท่าไรก็ได้ ตั้งฟาดจรวดดาวเทียมก็ตั้งได้ แต่คนจมลงในนรกมีความหมายอะไร เห็นไหมเรือนจำนั้น ชื่อมันก็ประเภท ไม่ทราบนายสวรรค์ พรหมโลกอะไรมีอยู่ในนั้นหมด นางสาวรรค์ นายพรหม นายบุญ นายบาปไม่มีนะ แต่มีแต่คนชั่วบาปเต็มเรือนจำอยู่นั้น นั่นละตั้งชื่อตั้งเฉย ๆ เกิดประโยชน์อะไร สร้างตัวให้เป็นคนดีเขาจะตั้งว่าไอ้หมาก็เป็นไรไป ประสาชื่อ ตัวเราไม่ได้เป็นหมาจะเป็นอะไร ตั้งให้ขึ้นแดนสวรรค์แต่ตัวเราเป็นหมาขี้เรื้อนก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร

เดี๋ยวนี้พวกเราสมัยปัจจุบันนี้กิเลสตั้งชื่อให้ซะ กิเลสเสกให้ไปหลงชื่อหลงนาม ตามกิเลสนะ ตัวไม่ดีตัวเหมือนหมาขี้เรื้อนก็ตาม ขอให้ชื่อไฟเพราะเพราะพริ้ง มีเครื่องประดับตกแต่งหรูหราฟู่ฟ่า พอเป็นเครื่องหลอกตาของกิเลสที่หลอกลวงสัตว์โลกก็พอใจ สำคัญอย่างนี้นะ มันไม่ได้ดูหลักธรรมชาติในหัวใจนี้เลย อะไรบ้างติดขึ้นมา นั่นกิเลสติดขึ้นมาตรงไหนเป็นไฟตรงนั้นละ ถ้าดูต้องเห็น ถ้าไม่ดูแล้วตายก็ไม่รู้ เกิดมาก็ภพที่ชาติก็ไม่รู้ ก็จะมีตั้งแต่เกิดตาย ๆ สูง ๆ ต่ำ ๆ อยู่นี้เรื่อยมาดังที่เป็นมาแล้ว และจะเรื่อยไปไม่มีที่สิ้นสุด

ให้พากันตั้งอกตั้งใจนะพระมาปฏิบัติ ไม่เช่นนั้นจะไม่มีอะไรเหลือติดหัวใจพระนะ วงกรรมฐานนี้ก็เห็นใหม่ละ เขาเคารพนับถือ เฉพาะอย่างยิ่งวงกรรมฐานสายหลวงปู่มั่นนี่แหละ ไปที่ไหนเขาก็เคารพนับถือ คิดดูซิพระทางภาคอีสานพระกรรมฐานมีจำนวนมากน้อยเพียงไร ประชาชนทางภาคกลางหลังไหลมาทำบุญให้ทาน ทอดกฐิน เราอยากจะทำทุกวัดไปเลยนะ มีแต่ภาคกลาง เขาทุ่มเทจิตใจวัตถุสิ่งของเงินทองมาบูชาบุญบูชาคุณ หวังบุญหวังกุศลกับพวกเรา แล้วพวกเราเป็นยังไง มันลืมนื้อลืมนิ้วตัวเหวอ เห็นเขามานับถือก็เป็นดินเหนียวติดหัวเข้าไปอีกประเภทหนึ่งแล้ว ไม่รู้เนื้อรู้ตัวเลย เสียหมดนะ ลืมนิ้ว เพราะความนับถือของคน เจ้าของไม่ยอมนับถือเจ้าของ ไม่สังเกตเจ้าของ ตำนานตีเทียนเจ้าของบ้างด้วยความพากเพียร ไม่ได้เรื่องนะ จะเสียหายไปเรื่อย ๆ

ไปที่ไหนมีแต่เรื่องก่อสร้างนะวัดกรรมฐานเรานี่ ผมดูไม่ได้จริง ๆ นะ ไปที่ไหนก็มี ๆ ไม่ทราบว่าจะสร้างไปหาอะไร ถือเอาการก่อสร้างเป็นมรรคเป็นผล เป็นสวรรค์เป็นนิพพานจริง ๆ ไม่ได้ถือว่าเป็นสิ่งก่อนทำให้ล่าช้าต่อความพากเพียรอะไรเลย นี่ละมันเสียเสียตรงนี้ พุทธมาตลอดตั้งแต่เริ่มอบรมสั่งสอนหมู่เพื่อน เกี่ยวกับเรื่องด้านวัตถุการก่อสร้างนี้พุทธมาตลอด แต่มันก็ถือด้านมาตลอดในวงกรรมฐานสายหลวงปู่มั่นนี่นะ ไปที่ไหนหรูหราฟู่ฟ่า โอ๊ย ดูไม่ได้เลย

อยู่ที่ไหนก็อยู่ไปซิ ตบแต่งหัวใจเจ้าของให้มันดิบมันดี หอบปราสาทราชมณเทียรสู้ได้เมื่อไร ธรรมที่มีอยู่กับใจของผู้บำเพ็ญ นั้นละสูงอยู่ตรงนั้น สง่างามอยู่ตรงนั้น ให้ความสุขประจักษ์ใจของตัวอยู่ตรงนั้นเอง สิ่งภายนอกมาให้ความสุขอะไร อยู่กฎีกี่ชั้นก็คืออิฐปูนหินทรายเป็นประโยชน์อะไร ถ้ากิเลสเผาหัวใจอยู่แล้ว ขึ้นไปชั้นดาวดึงส์ก็ไปร้องเหมือนเสือถูกปืนอยู่ชั้นดาวดึงส์นั่นแหละ ลงกิเลสได้ตามต้อนตรงไหนแล้วหาความสุขไม่ได้นะ ฟาดกิเลสให้ขาดลงไป ๆ อยู่ในร่มไม้ชายเขาชายป่าดีทั้งนั้นแหละ

เพราะฉะนั้นพระกรรมฐานท่านมุ่งอบรมธรรม ท่านจึงไม่ได้เป็นบักบัววัตถุทั้งหลาย การอยู่การกินการใช้การสอยการหลับการนอนไปมา ท่านสะดวกทั้งหมด เอาความพอดี ๆ เข้าใส่เลย ไม่ได้แห่ได้แห่กันไปเหมือนตั้งกรรมฐานกิเลสสร้างสัวสร้าง

ถ่านให้เต็มหัวใจนี้เลย พวกนี้มีแต่ส้วมถ่านของกิเลสเต็มไปหมด ไปไหนกลัวอดอยาก ขาดแคลน อะอะกลัวแล้ว ๆ ผู้ปฏิบัติมุ่งธรรมมุ่งธรรมท่านไม่ได้มาสนใจกับสิ่งเหล่านี้ นะ ท่านอยู่สะดวกสบาย แต่การภาวนาไม่ลดไม่ละ อยู่ที่ไหนมีแต่ความพากเพียร

สติเป็นสำคัญ นี้เคยเตือนเสมอ อยู่ไม่มีสติ ไปไม่มีสติ อิริยาบถทั้งสี่ไม่มีสติ คำ ที่ว่าสำคัญตนว่าทำความเพียร ๆ แต่ไม่มีสติติดหัวใจเลยนี้ไม่มีความหมายอะไรนะ สติ เป็นของสำคัญ ยืนเดินนั่งนอนสติติดอยู่กับตัวแล้ว นั่นแหละคือความเพียร จิตได้รับการ รักษาจากสติแล้วย่อมปลอดภัย ถึงกาลเวลาที่จะพิจารณาใคร่ครวญด้วยปัญญา ก็ พิจารณาด้วยสติอีก สติติดแนบตลอดไป ผู้ที่ตั้งใจจะชำระสะสางสิ่งที่เป็นภัย หัวใจที่ เต็มไปด้วยกิเลสนี้ ต้องเป็นผู้มีสติเป็นเครื่องกำกับ ปัญญาเป็นอันดับที่สองในขั้นเริ่ม แรก ต่อไปปัญญากับสติเป็นอันเดียวกัน อย่างนั้นผู้ที่หลุดพ้นจากทุกข์ ต้องฝึกกัน รักษาจิตตลอดเวลา เพราะภัยของมันเต็มอยู่ในหัวใจ มันห่างไกลจากใจที่ไหน

สติมาเป็นชั่วระยะ กิเลสตีลงห้าทวีปโน่น กว่าจะตั้งตัวกลับมาได้กิเลสเอาไปกิน หมด ตับปอดไส้พุงไม่มีเหลือเลย ยังมาปฏิบัติตนว่าเป็นพระกรรมฐาน ๆ ใช้ไม่ได้นะ ผมประมวลมาพูดให้ท่านทั้งหลายฟังหมด เพราะผมได้ทำอย่างนั้นจริง ๆ ไม่ได้โอ้อวด พุดตามความสัตย์ความจริงที่ได้ปฏิบัติมา รวมความลงแล้วว่าทุกข์ในโลกนี้ ไม่มี งานใดทุกข์ยิ่งกว่าการทุกข์เพราะการฆ่ากิเลส ยกได้ออกหน้าออกตาเลย ทุกข์จริง ๆ

ฆ่ากิเลสนี้ฆ่ายากมากที่สุด อยู่ที่ไหนหาความสบายไม่ได้ เพราะกิเลสเป็นผู้ก่อ ผู้กวนผู้เหยียบย่ำทำลายตลอดเวลาจะหาความสบายอะไร การต่อสู้กับกิเลสก็เป็นทุกข์ ประเภทหนึ่ง แต่เป็นทุกข์เพื่อสุข กิเลสเหยียบย่ำทำลายหัวใจเราเป็นทุกข์ประเภทหนึ่ง แล้วจะเป็นทุกข์เรื่อยไปตลอดถึงเป็นมหันตทุกข์ได้ ถ้าเราไม่ฟันตัวด้วยความพากเพียร ของเรา

เรื่องโลกเรื่องสงสารอย่าเอาเข้ามายุ่งกวนใจนะ วัดนี้แม้ผมได้นำชาติบ้านเมือง ผมก็ไม่เคยมาแตะต้องพระให้เสียทางความพากเพียรไป ผมก็สงวนรักษาเต็มกำลัง นอกจากมีความจำเป็นจริง ๆ ก็อาศัยกันบ้างเป็นธรรมดา แต่ที่จะให้ตั้งใจรบกวนหมู่ เพื่อนผมไม่เอา เพราะรู้อยู่แล้ว เราดำเนินมาก่อนแล้วรู้หมด ผู้ประกอบความพากเพียร ให้ประกอบตามความสะดวกสบาย ไม่ให้ใครเข้าไปยุ่งกวน เช่นอย่างบริเวณก็เหมือนกัน กักไว้หมดไม่ให้เข้าไปข้างใน เพื่อเป็นความสะดวกแก่การบำเพ็ญสมณธรรม

ทางในครัวก็เหมือนกัน ครัวใครอย่าทะลึ่งเข้าไปไม่ได้นะ ถ้าไม่ได้รับอนุญาต หรือได้ข้อตกลงอะไรกับเรา เราเป็นผู้สั่งผู้เสียให้เข้าไป จะเข้าไปเดิน ๆ ด่าน ๆ นี้ผม บอกจริง ๆ ผมไล่หนีเลย ไม่ต้องถามหลายคำละ เพราะเป็นคำเด็ดขาด เกี่ยวกับพระ เข้าไปเพ่น ๆ ฟ่าน ๆ ในครัวนี้ ไม่ได้เด็ดขาดนะ วัดนี้ไม่ได้เลย ถ้าไปอย่างนั้นออกมาก็

ไล่ทันที เพราะเป็นคำตัดขาดไว้เรียบร้อยแล้ว ไม่มีเงื่อนไข พวกนั้นให้เขาอยู่ของเขา เราอยู่ของเรา ก็ไม่คละเคล้ากัน เรื่องราวก็ไม่เกิด ถ้าไปยุ่งเหยิงวุ่นวายคละเคล้ากันแล้ว นั่นละเรื่องราวจะเกิดทันที ๆ ละไม่ต้องสงสัย

ระหว่างหญิงกับชายเป็นของเล่นเมื่อไร มันติดกันได้ง่ายที่สุด เรื่องความเสียหายเร็วมากที่สุดเลยนะ ไม่มีอะไรทัน กามกิเลสเป็นตัวเหนียวแน่นมันคง ติดได้ง่ายแก่ไต่ยากที่สุด คือตัวนี้เอง จึงต้องระมัดระวัง

วันหนึ่ง ๆ เหนื่อย นอนไม่ค่อยจะหลับนะ มันหากเป็นในธาตุในชั้นนี้แหละ ถึงกาลเวลามัน แต่แทนที่จะมาเป็นห่วงเป็นใยกับมัน ไม่เห็นมี ก็เครื่องมือ ชั้นนี้ทั้งห้านี้ เครื่องมือ ชั้นนี้ทั้งห้าเป็นสมมุติทั้งหมด รูปร่างก็เป็นสมมุติ เวทนามก็เป็นสมมุติ สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นสมมุติทั้งหมด เวลาหมดสภาพแล้วก็ไปเป็นธรรมชาติของมันไปตามเดิม จิตก็หมดภาระที่จะรับผิดชอบกัน ก็เท่านั้นเอง ผู้สิ้นกิเลสแล้วท่านไม่มาเป็นห่วงกับสิ่งเหล่านี้แหละ เพราะนี่เป็นสมมุติโดยตรง วันนี้พูดเพียงเท่านี้แหละ ต่อไปนี้จะทำอะไรก็ทำเสีย เหนื่อยมาก พูดมากกว่านี้ไม่ได้แหละ

ไม่ได้เรื่องนะผมทุกวันนี้ละ มันลืมได้ง่าย ๆ นะ โห้ ชั้นนี้มันหดเข้า ๆ มันจะใช้งานไม่ได้นะเดี๋ยวนี้ มันมีแต่รู้เฉย ๆ มันไม่แยบออกเป็นความจำนั้นจำนี้ ต่อไปนี้มันจะเทศน์ไม่ได้ละ คือเทศน์นี้มันมีแยบ ๆ แยบออก ๆ ออกจากชั้นนี้ ที่นี้มันหดมันไม่แยบ ถ้าอย่างให้เทศน์ทางปริยัตินี้ผมเทศน์ไม่ได้ละทุกวันนี้ เทศน์ปริยัติมันต้องวิ่งออกไป คัมภีร์ เรียบจบจามาจากเล่มไหนคัมภีร์ใด มันต้องแยบ ๆ แยบออก เทศน์ปริยัติมันออก แต่ถ้าเทศน์ปฏิบัติไม่มีออก พูดตรง ๆ เลย ที่จะออกไปหมายนั้นหมายนี้ไม่มี ขึ้นปัจจุบัน ๆ ตลอดเลยเทียว มันต่างกันอย่างไร เป็นในเจ้าของก็รู้อเอง เทศน์ปริยัติผมเทศน์ไม่ได้ทุกวันนี้ ไม่ได้จริง ๆ นะ มันไม่ไปให้เลย ถ้าเทศน์ภาคปฏิบัติมันจะขึ้นปัจจุบันเลย ขึ้นจากจิต ๆ เรื่อย ๆ มันต่างกันนะ

เราได้เรียนมา ทั้งปฏิบัติทั้งเรียนมา ก็เข้าใจทั้งสองอย่าง เทศน์ปริยัติก็เคยเทศน์แต่ก่อน เพราะยังไม่มีหลักปฏิบัติภายในใจ ก็เทศน์ไปตามปริยัติ ที่นี้พอภาคปฏิบัติค่อยมีหลักมีเกณฑ์ภายในใจ เวลาเทศน์ก็ขึ้นจากนี้เลย มากน้อยก็ขึ้นตามกำลังของความรู้ของชั้นภูมิของจิตนั้นแหละ เรื่อย ๆ เลย เพราะฉะนั้นผู้ที่จิตมีสมาธิ เทศน์จึงมีน้ำหนักในชั้นสมาธิได้ดี ถึงขั้นปัญญาก็มีน้ำหนักทางชั้นปัญญาได้ดี เป็นชั้น ๆ ของปัญญา เทศน์จนมันทะลุหมดเลย อันนี้มันว่างไปหมดเลย ไม่มีอะไรมาติดมาข้องแหละ

ติดข้องก็มีแต่กิเลส กิเลสก็มาติดเรานี่ซิ เราก็ตัดเรา เมื่อติดตัวเองแล้วก็ติดไปได้ทั้งหมด กิเลสมันขาดสะบั้นจากใจแล้วไม่มีอะไรติด เจ้าของไม่ติดตัวเองแล้วก็จะไป

ติดกับอะไร แน่ะ มันเห็นประจักษ์อยู่ในใจซิ เจ้าของไม่ติดตัวเองเสียเท่านั้นไม่ติดอะไร ในสามแดนโลกธาตุนี้ว่างั้นเลย เราติดเรา กิเลสอยู่กับเรานั้นแหละ

ไอ้ พุทธศาสนาเราเนี่ยเลิศเลอจริง ๆ นะ คือไม่มีศาสนาใดที่จะแกะรอยของจิตนี้ ได้ถึงขั้นสุดท้ายปลายแดนไม่มี เท่าที่ดูศาสนาอื่นมันไม่ค่อยมีเกี่ยวกับจิตนะ ศาสนา ไหนก็ตามก็ว่าไปตามประสีประสาเขา แต่ศาสนาพุทธเราเนี่ยเข้าหาจิตเลย

เริ่มฝึกหัดก็ให้จิตสงบ แน่ะ เริ่มภาวนาใช้คำบริกรรม เพื่อให้จิตได้เกาะคำ บริกรรม ไม่งั้นมันเรรวน มันไขว่คว้า เอาคำบริกรรมให้มันเกาะ เมื่อเกาะนาน ๆ เข้า ความรู้นี้ก็เด่นขึ้น ๆ เด่นขึ้นกับคำบริกรรมนั้นแหละ เด่นขึ้นจากนั้น เด่นขึ้น ๆ ต่อไป ความรู้นี้เด่น ฟังตัวเองได้แล้วคำบริกรรมก็ค่อยหายไป ๆ เช่นผู้มีจิตเป็นสมาธิ มีความ สงบเย็น จุดของจิตก็เด่นอยู่ในนั้น ความรู้เด่นอยู่ในจุดสมาธินี้เสีย ก็ไม่ต้องบริกรรม ภาวนา สติจับอยู่กับนั้นเลย กับฐานแห่งความสงบ เช่นจิตเป็นสมาธิ อยู่那儿 ที่นี้ก็ปล่อย ละคำบริกรรม ได้หลัก คือสมาธิเป็นหลัก สติจับอยู่กับสมาธิ จากนั้นก็ก้าวทางด้าน ปัญญา

นี่มีแต่เรื่องแกะรอยจิตทั้งนั้นนะ ตามจิตไป พุทธศาสนานี้ตรงเป้ง ๆ เลยนะ หา ที่ต้องติไม่ได้ เท่าที่เราได้ปฏิบัติมานี้ไม่มีที่ที่ต้องติตรงไหน ตามรอยเข้าไป เริ่มแต่จิต สงบนี้ก็เริ่มแหละ เรื่อย ๆ แล้วก็มียุบายสติปัญญา ท่านก็สอนไว้ ศีล สมาธิ ปัญญา บอกไว้แล้วไปโดยลำดับ ศีลคือความรักหากิริยาอันหยาบ ภายของตัวเองไว้ ไม่ให้ไปทำ อย่างนั้น ๆ ไม่ให้พูดอย่างนั้น ๆ ก็ไม่เดือดร้อนเพราะไม่พูด อันนี้ก็สงบ ไม่เป็น อารมณ์ เวลาจะภาวนา ศีลกลัวว่าทำได้ความต่างพร้อยแก่ตัวเองตรงไหน ๆ ไม่มี มันก็ อบอุ่น จิตไม่เป็นกังวลก็ภาวนาลงได้ง่าย

พอจิตภาวนาได้หลักได้เกณฑ์แล้ว ที่นี้ก็อยู่กับสมาธินั้นได้ แล้วก็มียุบายปัญญา มีผู้แนะปัญญาอีก ท่านก็สอน ศีล สมาธิ ปัญญา ออกจากสมาธิก็เป็นปัญญา นำปัญญา มาใช้ตามหลักที่ท่านสอนเอาไว้ ปัญญาที่ค่อยกระจายตัวออกไป ๆ ก็เริ่มเห็นกิเลสละ ที่นี้ กิเลสตัวไหนเป็นยังไง ๆ จะเริ่มเห็นด้วยทางปัญญานะ สมาธินี้เห็นแต่ความฟุ้งซ่าน ว่าเป็นโทษ สมาธิไม่ฟุ้งซ่าน เห็นเพียงเท่านั้น จะแยกแขนงออกไปเหมือนปัญญาไม่ได้ แต่ปัญญานี้กระจายออกไป กิเลสมีมากต่อมากหลายกิ่งหลายก้านหลายแขนง แก้ไขกัน ยังไง ๆ ปัญญามันตามของมันเอง ตามต้อนกันไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งกระจ่างออก ๆ กว้างขวางออกไป

กิเลสอยู่ที่ไหน มันก็อยู่ที่จิต ปัญญาที่อยู่ที่จิต ตามกันได้ ๆ ต่อจากนั้นมันก็ฟุ้ง ๆ ฟุ้งเลย อย่างที่ผมได้พูดให้หมู่เพื่อนฟัง คงจะไม่เป็นอย่างเราทุกรายไปนะ อย่างที่ว่า ภาวนามยปัญญา อันนี้สำหรับเรามันผาดโผนจริง ๆ ภาวนามยปัญญา สติปัญญาเป็น

อัตโนมัตติ เป็นขึ้นเอง หมุนตัว ๆ จนพ่อแม่ครูจารย์ได้รั้งเอาไว้ ผมไม่ลืม เพราะนิสัยเรา มันนิสัยผาดโผน ตั้งแต่เริ่มเป็นสมาธิมาผมก็ไม่ค่อยเหมือนใคร

ส่วนมากถ้าใครเคยเป็นสมาธิด้วยวิธีการใด มักจะไปตามวิธีเก่าของตัวเอง เช่น ค่อยสงบไป ๆ อันนี้ก็ป็นสมาธิได้ ส่วนรวมพิบลงไปนี่เมื่อนานเข้าไปก็ป็นสมาธิได้เช่นเดียวกัน แน่ะ แต่เราไม่ป็นอย่างนั้น มันป็นทั้งสองอย่าง ทั้งสองอย่างนี้ไม่ใช่เราตบแต่งเองนะ คือป็นในนิสัยเอง ป็นขึ้นแล้วถึงรู้ เวลามันสงบให้มันสงบของมันไป เวลามันผิงมันก็ผิงของมันเอง จึงเรียกว่าป็นสองภาค หรือป็นอุกโท นี่เราก้ไม่ค่อยเหมือนใครนะ ทางสมาธิก็ไมเหมือน

ที่นี้ออกทางด้านปัญญาก็อย่างว่าแหละ ไม่ค่อยจะได้ยินใครมาพูดอย่างนี้ มันป็นปัญญาอัตโนมัตติ คือสติปัญญาเมื่อถึงขั้นนี้แล้วไม่มีอิริยาบถนะ ผมเองไม่มี ยืนเดิน นั่งนอนป็นอัตโนมัตติของสติปัญญาทำงาน เพื่อฆ่าถอดถอนกิเลสโดยลำดับลำดับมา แม้ที่สุดฉันจึงหันอยู่ก็ไม่ได้อยู่กับอาหาร มันหากหมุนของมันอยู่ในนั้นแหละ ป็นอย่างนั้นนะ อิริยาบถใดก็ตาม เรียกว่าไม่มีอิริยาบถ เว้นแต่หลับ ป็นความหมุนตัวของสติปัญญาขั้นนี้ทั้งนั้น ๆ ที่นี้เวลานานเข้าไปมันก็ป็นมหาสติมหาปัญญาละซี มันเชื่อมโยงกันไป อันนี้ก็ไม่ค่อยได้ยินใครพูดที่ไหนนะ

สำหรับพ่อแม่ครูจารย์นั้นท่านป็นของท่าน ตอนมหาเถระถามอยู่ที่วัดบรมนิวาส ที่ผมเคยเล่าให้ฟังว่า เธออยู่คนเดียว เวลาเกิดปัญหาข้อข้องใจในอรรถในธรรมชั้น เธอจะไปถามใคร ท่านบอกว่าท่านฟังธรรมอยู่ทั้งกลางวันกลางคืน นั้นเข้ากันได้ปั๊บเลย ก็สติปัญญาอัตโนมัตติ นั้นฟังซิ ท่านป็น มันหมุนตัวของท่านว่าไง ท่านฟังธรรมอยู่ทั้งกลางวันกลางคืนไม่มีหยุดหย่อนเลย ท่านว่าอย่างนี้ มันเข้ากันได้กับวิธีการของเราที่ดำเนิน มันทั้งกลางวันกลางคืนจริง ๆ ไม่มีหยุดหย่อนเลย

เรื่องภาวนามยปัญญา ไม่จำเป็นจะต้องไปเห็นรูป แล้วเอารูปมาวิพากษ์วิจารณ์ ป็นปัญญาขึ้นไป ฟังเสียง ตมกลิ่น ลิ้มรส แล้วจึงจะนำสิ่งเหล่านั้นมาพินิจพิจารณา ป็นปัญญาขึ้นไป มันป็นได้ทั้งที่กระทบสิ่งภายนอก ทั้งไม่กระทบสิ่งภายนอก มันก็ป็นขึ้นภายในของมันเอง มันป็นทั้งสองอย่างเลย ท่านจึงเรียกว่าภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจากการภาวนาล้วน ๆ เกิดขึ้นจากในจิตล้วน ๆ ที่เดียว ไม่ต้องไปอาศัยดูรูป เสียง กลิ่น รส เครื่องสัมผัสอะไรก็ตาม มันก็ป็นของมันตลอดเวลา เพราะกิเลสอยู่ที่ใจ มันแสดงอยู่ที่ใจ สติปัญญาอยู่ที่ใจ มันก็หมุนอยู่ที่ใจละซี แก้ก้นอยู่ที่ใจ แก่ที่ใจ เมื่อมีสิ่งภายนอกมาปั๊บ มันก็นำมาประกอบกันปั๊บแก้ก้นอีกเหมือนกัน แน่ะ เมื่อไม่มีภายนอกภายในมันก็มีอยู่แล้วกิเลส มันจะไปเกี่ยวไปข้องกับอะไร มันก็ตามกัน แน่ะ

จึงว่าสติปัญญาอัตโนมัตินี้จะไม่เป็นไปทุกราย ก็มาคิดเห็นเจ้าของ ถ้าเป็นไปทุกราย การเทศนาว่าการแนะนำสั่งสอน ตลอดจนการโต้ตอบบรรณธรรมทั้งหลายนี้ ก็จะต้องเป็นแบบเดียวกันหมด นี่คิดว่าจะไม่เป็นแบบเดียวกัน สำหรับเราเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างประจักษ์เลยทีเดียว ไม่สงสัยเลย จนขนาดพ่อแม่ครูจารย์รังเอาไว้นั้นละมันหลงสังขาร นั้นเห็นไหมละ ท่านพูดกับผมท่านจะไม่พูดแยกแยะนะ คือให้ไปตีความหมายเอาเอง ทุกอย่างท่านจะโยนให้ทั้งดุ้นเลย ถ้าเป็นไม้ก็โยนให้ทั้งดุ้นให้ทั้งท่อนเลย ให้ไปจาระในเอง เวลาผ่านไปมันก็มารู้ ๆ อ้อ พูดนั่นหมายความว่าอย่างนี้ ๆ เนอะ

คำว่ามันหลงสังขาร คือว่าสังขารนี้เป็นฝ่ายมรรคก็จริง แก้กิเลสก็จริง แต่ใช้ไม่รู้จักประมาณ สมุทัยแทรกเข้าไป สังขารไม่รู้จักประมาณ นั้นละท่านว่ามันหลงสังขาร เวลาผ่านไป ๆ มันย้อนมารู้หมดนะ ท่านจึงไม่จาระในให้ การพิจารณาทางด้านปัญญาเป็นกาลเป็นเวลาแล้ว ค่อยมาพักผ่อนทางด้านสมาธิเป็นกาลเป็นเวลาสลับกันไป นี่จะพอเหมาะพอดี มันก็ไปถูกกับนิสัยอย่างเรา ท่านก็ฟาดเอาว่ามันหลงสังขาร เวลา มันจะตายจริง ๆ มันก็เข้ามาสมาธิจนได้ เนอะ มันจะตายจริง ๆ นะ

โถ หมุนตัว ๆ ตลอดเวลาไม่ได้หลับได้นอน กลางคืนนอนไม่หลับตลอดรุ่ง ๆ กลางวันยังไม่หลับอีก หมุนตลอด โอ๊ย นี่มันจะตายแล้วนะเป็นอย่างนี้ เมื่อมันทนไม่ไหวจริง ๆ ก็หักเข้ามาสมาธิ มันจะตายจริง ๆ ถ้าเป็นอย่างนี้ หักเข้ามาสมาธิ สมาธิมันก็เพลिनกับปัญญานั้นอยู่ตลอด ต้องได้บังคับกันเข้าสู่สมาธิ ทั้ง ๆ สมาธิมันเก่งขนาดไหนแล้วนะ แต่มันเห็นว่าสมาธินั้นนอนตายอยู่เฉย ๆ ไปเสีย มันไม่ได้เห็นวิเศษยิ่งกว่าการดำเนินทางด้านปัญญา แต่ที่นี้ทางด้านปัญญามันก็ไม่รู้จักประมาณอีก มันก็ไม่รู้ตัวนะ

เวลาจะตายจริง ๆ มันก็หักเข้ามาอบรมสมาธิ เป็นคำบริกรรมนะ พุทโธ ๆ ไม่ให้มันคิด ไม่ให้มันออก คือออก ออกไปทำงานนะ ออกไปทางด้านปัญญาไม่ออกไปทางอื่นแหละ บังคับไว้จนกระทั่งมันแน่วลง โห้ย เหมือนมันถอดเสื้อถอดหมาม เวลา มันพักผ่อนทางด้านปัญญา เหมือนถอดเสื้อถอดหมาม บังคับไว้เช่นนั้น มันยังจะออกอยู่นะ ออกจะออกไปทำงานนะไม่ใช่ออกไปไหน บังคับไว้จนควรแก่กาล เห็นว่ามีความสุขความสบาย มีกำลังวังชาแล้ว พอรามือเท่านั้นมันจะผิงออกเลย

ที่นี้ โห้ย เหมือนกับมิดที่ได้ลับหินแล้ว กำลังวังชาของเราก็ดี ฟาดนี้ขาดสะบั้น ๆ ไปเลย นี่ละสมาธิเป็นหินลับปัญญาเป็นอย่างนี้เอง มันเห็นชัด ๆ อย่างนั้น มันประจักษ์อย่างนั้นสำหรับเรา มันเป็นขึ้นในตัวเองก็ไม่ถามใครแล้ว มันชัดอยู่กับตัวเอง เวลา มันจะตายจริง ๆ มันเข้าเสียทีหนึ่ง ถ้ามันไม่ตายมันไม่ถอยนะ มันจะหมุนตัว มัน

จะตายจริง ๆ เข้าสมาธิเสียทีหนึ่ง ถึงขนาดมันจะตายจริง ๆ มันถึงเข้านะ เพราะความเพลिनทางด้านปัญญา เป็นอย่างนั้นนะเรา

โห มีที่สุดจุดหมายปลายทางที่ไหนเวลามันออกปัญญา เวลามันกว้างขวางพูดไม่ถูก รู้ได้เฉพาะเจ้าของ ไปจนกระทั่งมันเต็มขีดเต็มที่ของมัน สุดขีดสุดแดนหาทางไปไม่ได้แล้ว มันย้อนคืนมารู้ รู้หมดนะ ที่ผิวดปลาตตรงไหน คดโค้งตรงไหน มันย้อนมารู้หมดเลยเชียวนะ นั่นเป็นอย่างนั้น เวลามันไปผิด ๆ ถูก ๆ ก็ถูกละไปอย่างนั้นละ แต่เวลามันผ่านไปเรียบร้อยแล้วจึงย้อนคืนมารู้หมด

อย่างท่านว่าให้ออกจากสมาธิ พิจารณาปัญญา เราขอรับทันที ปัญญาว่ามันหลงสังขาร คือใช้ปัญญาไม่รู้จักประมาณ ก็เป็นสมุทัยได้ มันก็ย้อนมารู้ แน่ะ อย่างนั้นละ นี่ละท่านว่าอุทธัจจะ ๆ สังโยชน์เบื้องบน คือมันฟุ้ง มันพิจารณามันเพลिनในการพิจารณาเกินไป อุทธัจจะ สังโยชน์เบื้องบน คือเพลिनในการพิจารณา เรียกว่าอุทธัจจะไม่ใช่อุทธัจจกุกกัจจะ ในนิวรรณ์ ๕ ต่างกันนะ

มันไปเต็มที่ถึงขั้นพอแล้วก็ไม่เห็นถามใคร นั่นละ สนฺทิกฺขุญฺโง สุตยอตประกาศ ป้างขึ้นมา เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ จึงไม่ถามกัน ถามอะไรก็ สนฺทิกฺขุญฺโง ประกาศไว้แล้วอย่างเด็ดขาด จะไปเลย สนฺทิกฺขุญฺโง ไปไหนอีก ขอรับ ๆ ไปเลยแหละ

เปิดดูข้อมูล วันต่อวัน ทันทต่อเหตุการณ์ หลวงตาเทศน์ถึงเรื่องอะไร ทาง internet
www.luangta.com หรือ www.geocities.com/bantadd